

Remissyttrande

Datum 2018-09-26

Diarienummer VA 2018-00353

Näringsdepartementet

Avdelningen för bostäder och transporter

Enheten för samhällsplanering

n.remissvar@regeringskansliet.sepeter.kalliopuro@regeringskansliet.se

Boverkets rapport 2018:17 lovbefriade åtgärder, utvändiga ändringar och anmälan – analys och förslag.

(N2018/02780/SPN)

Sammanfattning

Västarvet ställer sig tveksamt till förslagen om minskad lovplikt och förenkling i krav på anmälan med utgångspunkt för skyddet av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Det är positivt att utredningen tar upp frågan om hur detta skydd bland annat genom förvanskningsförbudet i PBL 8 kap 13 § kan hanteras. Västarvet delar bilden av problematiken och analysen som framställs i bland annat bilaga 6 men det tycks tveksamt om den får något genomslag i de förslagna förändringarna av PBL och PBF.

Vår erfarenhet från ärenden med kommunernas arbete med värdefull bebyggelse visar att skyddet i praktiken oftast är alltför svagt och möjligheterna alltför begränsade att skydda och bevara de värden som finns. Kompetensen är ofta begränsad liksom kunskapsunderlag i form av aktuella bevarandeprogram. Erfarenheter som bekräftas i stort genom ett par utredningar från Riksantikvarieämbetet, ”Kulturvärden i planerings- och bygglovsprocesser” (2017) och ”Kulturvärden försvinner i byggprocessen” (2018).

Generellt ställer vi oss därför tveksamma till om förslagen med minskad lovplikt och förenkling av krav på anmälan är lämpligt eftersom det riskerar att försvaga skyddet av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse ytterligare.

Utredningen visar också på behovet av antikvarisk kompetens och förbättrade kunskapsunderlag (exempelvis i bilaga 6). Med kommunernas begränsade eller bristande antikvariska kompetens och kunskapsunderlag blir det i praktiken ofta svårt att avgöra vilka förändringar som kan strida mot förvanskningsförbudet. Förutsättningarna hos olika kommuner varierar också mycket, vilket gör bedömningar både godtyckliga och ojämna i landet. Utredningen nämner också problemet med att hantera undantag från minskad eller borttagen bygglovsplikt utifrån PBL 8 kap 13 § i 4:e stycket på sid 31.

Enligt vår bedömning förenklas också frågan om betydelsen av en byggnads (eller bebyggelseområdes) färg, fasad- och takmaterial för dess karaktär. I sammanfattningen står exempelvis under rubriken ”Ändrad lovplikt för byte av färg och utvändiga material”

” Lovplikt för byte av färg, fasadbeklädnad och taktäckningsmaterial på en- och tvåbostadshus och tillhörande komplementbyggnader bör däremot även fortsättningsvis inträda först om åtgärden väsentligt ändrar byggnadens eller områdets karaktär. ”

Här finns en grundläggande motsättning. Förändringar av färg, fasad- och takmaterial påverkar inte alltid, men mycket ofta en byggnads karaktär, framför allt de byggnader som avses i PBL 8 kap 13§. Enligt vår bedömning finns en uppenbar risk att förvanskingsförbudet i många fall inte kan efterlevas. En farhåga som också förstärks av de ovan nämnda bristerna på antikvarisk kompetens och kunskapsunderlag hos kommunerna.

Avseende utredningens förslag att utan krav på bygglov göra en tillbyggnad om högst 15 kvadratmeter till befintliga en- och tvåbostadshus bör det framhållas att en tillbyggnad på en kulturhistoriskt värdefull byggnad kan ha stor betydelse för dess karaktär och frågan om väsentlig ändring av karaktären även här bör provas.

Bilaga 6

Här behandlas frågan om byggnader och bebyggelseområden som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt och förvanskingsförbudet för dem, PBL 8 kap 13 §.

I PBL 8 kap finns också andra viktiga bestämmelser för skyddet för dessa värden, bland annat i paragraferna 14 och 17, vilket förslagsvis också bör nämnas här.

I bilagan tas frågor upp om behovet av undantag av bygglovbefrielse för särskilt värdefull bebyggelse, vilket är angeläget och viktigt att belysa. Här pekas exempelvis på kommunernas behov av antikvarisk kompetens och bättre kunskapsunderlag. Frågan om kompetens och möjlighet att bedöma om åtgärder kan strida mot förvanskingsförbudet tas också upp bland annat i bilaga 7 under ”Nuvarande undantag”.

Under rubriken ”Vilka möjligheter finns idag att ange särskilt värdefulla byggnader och bebyggelseområden” kan utredningens resonemang uppfattas motsägelsefullt. I första stycket nämns att en kommun bland annat genom detaljplan kan ge skydd åt byggnader eller områden som omfattas av PBL 8 kap 13 § och i andra stycket nämns att kommunerna i detaljplan *inte* kan avgöra om en byggnad eller ett område omfattas av PBL 8 kap 13 §.

Under ”Boverkets reflektion” framgår sedan, vilket också är fallet i praktiken, att kommuner i allmänhet inte tar fram eller ändrar en detaljplan enbart av anledningen att skydda kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller bebyggelseområden, men i samband med detaljplanering utifrån andra motiv finns ju möjligheten att skydda värdefull bebyggelse.

Bilaga 7

Under rubriken ” Undantag från lovplikt för en- och tvåbostadshus” nämns problematiken kring byte av färg men inte byte av fasadbeklädnad och taktäckningsmaterial som är en minst lika viktig fråga som berör värdefulla byggnader.

Se också kommentar under bilaga 6 som hänvisar till bilaga 7.

Gunilla Eliasson
Tf. förvaltningschef

Västarvet
Västra Götalandsregionen